

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ข้อมูล ณ วันที่ 18 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2568

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

1. ชื่อ - สกุล : นายเฉลิมศักดิ์ มาแก้ว

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : 47 หมู่ที่ 3 บ้านหนองเผือก ตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
โทรศัพท์ : 0810573162

Facebook : เฉลิมศักดิ์ มาแก้ว

Line : 0810573162

4. เกิด พ.ศ. 2506 ปัจจุบันอายุ 62 ปี

5. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

6. ระดับการศึกษา : มัธยมศึกษาปีที่ 6

สถาบันการศึกษา : กรมส่งเสริมการเรียนรู้

คณะ/สาขาวิชา : -

7. อาชีพปัจจุบัน

☐ 7.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ 7.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ : ช่างไม้

8. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร 300,000 บาท/ปี

9. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก : เมื่อปี พ.ศ. 2558

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก ข้าว

2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน 2 แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1) แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียวเปลือกม้งคุด จำนวน 7 ไร่

2.2) แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียว แม่โจ้ 2 ไร่

3. ฐานเรียนรู้ จำนวน 5 ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.1) ฐานเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

3.2) ฐานเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว (การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ)

3.3) ฐานเรียนรู้การเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว แปรรูปข้าว (ข้าวฮางอก)

3.4) ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่

3.5) ฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดภัย มาตรฐาน GAP

4. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน 6 หลักสูตร ประกอบด้วย

4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน 3 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
- 2) การลดต้นทุนการผลิตข้าว
- 3) การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูปข้าว

4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน 2 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่
- 2) บัญชีครัวเรือน

4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน 1 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) การปลูกผักปลอดภัย

4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรเกษตรทฤษฎีใหม่

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2) เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

เนื้อหา

- 1) แนวคิดและหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่
- 2) การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ น้ำ ดิน
- 3) การวางแผนการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น การเลี้ยงสัตว์
- 4) การบริหารจัดการในครัวเรือน เช่น การทำบัญชีฟาร์ม บัญชีครัวเรือน
- 5) การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าผลผลิต การตลาด
- 6) การรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ศึกษาดูงานแปลงของเกษตรกรต้นแบบ โดยการบรรยายและตอบข้อซักถามในขณะศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ

5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรของจังหวัดมหาสารคาม และได้เสนอโครงการต่างๆ ดังนี้

1) โครงการแรงงานคืนถิ่น เป็นโครงการที่หางานและสร้างงานให้กับประชากรวัยแรงงานที่อพยพไปทำงานในเขตอุตสาหกรรมในจังหวัดอื่น ให้กลับมาทำงานที่ภูมิลำเนา เพื่อลดการขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมในพื้นที่

2) โครงการสร้างจุดแข็งให้แหล่งท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับอาหารที่เป็นจุดขาย เช่น ส้มตำ ลาบ ก้อย ตามสโลแกน “ส้มตำสาวน้อย ลาบก้อยสารคาม”

3) โครงการตลาดกลางผลผลิตทางการเกษตร โดยเสนอให้แต่ละอำเภอมีตลาดกลางที่รวบรวมผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) ในเรื่องของการจัดอบรมเกษตรกรโครงการต่าง ๆ การตรวจรับรองมาตรฐาน การศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประชุมในเวทีระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร การร่วมกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ โดยร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คณะกรรมการ ศพก. และคณะกรรมการแปลงใหญ่ระดับอำเภอ ผ่านการประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เนื่องจากการทำเกษตรแบบเดิม ๆ ที่พึ่งพาดินฟ้าอากาศ และแรงงานเพียงอย่างเดียว ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาหลายอย่าง ได้แก่ แหล่งน้ำทำการเกษตรไม่เพียงพอ ขาดการวิเคราะห์ดิน ดินเสื่อมโทรมเนื่องจาก

ใช้ปุ๋ยเคมี ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ผาตอซัง ทำให้ผลผลิตตกต่ำ ในขณะที่ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เกษตรกรจึงมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ทำให้เกิดหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ทำให้วัยแรงงานละทิ้งถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพในเขตอุตสาหกรรม ขาดการสานต่ออาชีพทางการเกษตร จึงอยากปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม โดยเบื้องต้น ได้นำอ้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง และนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ มาบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

2.1) ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำทางการเกษตร ทำให้เกษตรกรไม่มีอาชีพเสริมหลังฤดูทำนา

2.2) ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง แต่ราคาผลผลิตตกต่ำ ราคาปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์ ค่าแรงงาน เพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคาขายผลผลิตไม่แน่นอน

2.3) ปัญหาผลผลิตไม่แน่นอนจากสภาพอากาศที่แปรปรวน ภัยแล้ง น้ำท่วม ฝนทิ้งช่วง หรืออุทกภัยที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ

2.4) ปัญหาดินเสื่อมโทรม จากการใช้ปุ๋ยเคมีที่มากเกินไป ผาตอซัง ขาดการตรวจวิเคราะห์ดิน

2.5) ปัญหาแรงงานภาคการเกษตรลดลง คนรุ่นใหม่ไม่ยอมทำอาชีพเกษตร เพราะเห็นว่าเป็นงานที่เหนื่อย รายได้น้อย

2.6) ปัญหาโรคพืช และแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัดที่ไม่รู้หลักวิชาการ

1.2 รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

1) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

1.1) ปัญหาเรื่องดิน มีการตรวจวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปลูกพืชปุ๋ยสด

1.2) ปัญหาเรื่องน้ำ มีบ่อกักเก็บน้ำ หรือบ่อบาดาล ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ โรงเรือนอัจฉริยะ ระบบน้ำอัจฉริยะ

1.3) ปัญหาผลผลิตไม่แน่นอนจากสภาพอากาศที่แปรปรวน ติดตามการพยากรณ์สภาพอากาศก่อนวางแผนการปลูกพืช

1.4) ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่น รถปลูก รถเกี่ยว เครื่องหยอดเมล็ด เพื่อลดแรงงาน มีการทำบัญชีต้นทุนฟาร์ม

1.5) ปัญหาโรคพืช และแมลงศัตรูพืช จัดทำแปลงพยากรณ์ เพื่อเตือนการระบาดของ ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

2) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

2.1) การบริหารจัดการน้ำโดยใช้ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ต่อระบบน้ำแบบสปริงเกอร์

2.2) ปรับเปลี่ยนมาใช้ระบบโรงเรือนอัจฉริยะ ในการให้น้ำให้พืช

2.3) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิต

3) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินการปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

3.1) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- เก็บตัวอย่างดินจากแปลงปลูก โดยเก็บให้ครอบคลุม 10 - 15 จุด จุดลึกประมาณ 15 - 20 ซม. นำมาผสมรวมกัน

- ตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจภาคสนาม
- วิเคราะห์ผลดิน ดูว่าขาดธาตุอาหารใดบ้าง
- ปรับปรุงดินตามคำแนะนำ เลือกสูตรปุ๋ยที่เหมาะสม

3.2) การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับสภาพอากาศและด้านทานแมลง

- สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาสภาพแวดล้อม
- คัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม
- ทดลองปลูกหรือทำแปลงสาธิตขนาดเล็ก
- วางแผนการปลูก

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

- 1) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 4 ชนิด ประกอบด้วย
 - 1.1) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน 9-0-0 (ไร่-งาน-วา)
 - 1.2) พืชผักตามฤดูกาล พื้นที่ปลูกจำนวน 1-0-0 (ไร่-งาน-วา)
 - 1.3) ไม้ผล พื้นที่ปลูกจำนวน 2-0-0 (ไร่-งาน-วา)
 - 1.4) ไม้ใช้สอย พื้นที่ปลูกจำนวน 2-0-0 (ไร่-งาน-วา)
- 2) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 1 ชนิด ประกอบด้วย
 - 2.1) ปลานิล ปลาดุกเลี้ยง จำนวน 5 (บ่อ)
- 3) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 3 ชนิด ประกอบด้วย
 - 3.1) ไก่ไข่ จำนวน 10 (ตัว)
 - 3.2) โคเนื้อ จำนวน 10 (ตัว)
 - 3.3) กระบือ จำนวน 3 (ตัว)
- 4) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 2 ชนิด ประกอบด้วย
 - 4.1) กล้าผัก. จำนวน 2,000 (ต้น)
 - 4.2) หน่อกล้วย จำนวน 100 (หน่อ)

2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

1) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

- 1.1) ไถดะ เป็นเงิน 200 บาท/ไร่
- 1.2) ไถพรวน เป็นเงิน 200 บาท/ไร่
- 1.3) ค่าจ้างแรงงาน เป็นเงิน 400 บาท/ไร่
- 1.4) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน 300 บาท/ไร่
- 1.5) ค่าเกี่ยว เป็นเงิน 500 บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต 1,600 บาท/ไร่
- รายได้ 7,500 บาท/ไร่

หมายเหตุ ผลผลิตรวม 3,000 กิโลกรัม เก็บไว้บริโภค 1,000 กิโลกรัม เก็บเมล็ดพันธุ์ 500 กิโลกรัม จำหน่าย 1,500 กิโลกรัม โดยสีเป็นข้าวสารขาย กิโลกรัมละ 50 บาท

2.3 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

1) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : พืชผักสวนครัว ได้แก่ บวบ หอม พริก มะเขือ
เฉลี่ยรายได้วันละ 250 บาท/วัน

2) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : ไข่ไก่ พืชผัก ได้แก่ ข่า ตะไคร้ มะละกอ
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ 1,000 บาท/สัปดาห์

3) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : กล้าผัก (ต้นละ 5 บาท) ปลา
เฉลี่ยรายได้เดือนละ 6,000 บาท/เดือน

4) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : โคเนื้อ ข้าวเปลือกมั่งคุด (ข้าวสาร) โดยสีเป็นข้าวสารขาย กก.ละ 50 บาท
เฉลี่ยรายได้ปีละ 100,000 บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

- 1) กลุ่มปลูกผักปลอดภัยบ้านหนองเผือกได้รับมาตรฐาน GAP แบบกลุ่ม
- 2) เป็นศูนย์ที่มีความพร้อมในการจัดฝึกอบรมและศึกษาดูงาน สร้างรายได้ให้เกษตรกรในชุมชน
- 3) เป็นจุดรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายและแปรรูป

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

1) มีการนำเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (zero waste) เช่น การทำปุ๋ยหมักจากฟางข้าวและเศษวัสดุเหลือใช้ การนำฟางข้าวมาใช้เพาะเห็ดฟาง

2) ทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยไม่ใช้สารเคมีในพื้นที่การเกษตร

3) ปลูกพืชคลุมดิน ไม่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อลด PM 2.5

4) ปลูกป่า ไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว รักษาระบบนิเวศ

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

1) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ จากการใช้ปุ๋ยสด ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการเผา

2) มีพื้นที่กักเก็บน้ำเพื่อใช้หมุนเวียนในแปลง

3) ลดการใช้สารเคมี พื้นฟูระบบนิเวศ

4) ส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรในแปลง

5) ทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

1) มีความรู้เกี่ยวกับสภาพพื้นที่ สภาพแวดล้อม ดิน แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน ของพื้นที่การเกษตรในอำเภอลำปำ

2) มีความรู้เกี่ยวกับพืชเศรษฐกิจ และพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่อำเภอลำปำ

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

1) เป็นศูนย์ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ในเรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ การทำบัญชีครัวเรือน การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว การผลิตก่อนเชื้อเห็ด การปลูกผักปลอดภัย มาตรฐาน GAP การผลิตข้าวฮางอก

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

1) ให้บริการแก้ไขปัญหาในการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มผลผลิตและแปรรูปผลผลิตข้าว

2) แก้ไขปัญหาในการขาดแคลนแหล่งน้ำ โดยทำโครงการขอรับสนับสนุนงบประมาณ เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

3) จัดทำธนาคารเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรทั่วไป

4) รับซื้อผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าว ในราคาที่สูงกว่าตลาดเพื่อนำมาผลิตข้าวฮางอก ในช่วงราคาข้าวตกต่ำ

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

1) นำข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่เป็นประโยชน์ และการเตือนภัยสถานการณ์ต่าง ๆ จากหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ภาคการศึกษา และส่วนอื่น ๆ มาแจ้งแก่เกษตรกร ผ่านเวทีอบรม ประชุม เครือข่าย กลุ่มไลน์ และหอกระจายข่าว

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

1) เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม หรือมาศึกษาดูงาน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับเปลี่ยนพื้นที่ และทำกิจกรรมทางการเกษตรที่เหมาะสมและสร้างรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง

2) เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว และพืชผัก กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3) สามารถขยายผลไปยังนักเรียน ให้สามารถทำการเกษตรเพื่อใช้บริโภคในโรงเรียน

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

1) เสนอแผนพัฒนาด้านการเกษตรร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. องค์กรเกษตรกร

2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อฝึกอบรม สาธิต และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่

4.1.7 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- 1) เป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร ระดับอำเภอ และจังหวัด
- 2) เป็นตัวกลางในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคการศึกษา ในการขอรับสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ ปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาแปลงเรียนรู้ และจัดกิจกรรมต่างๆ
- 3) เป็นต้นแบบ และวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์จริงให้กับเกษตรกรที่สนใจ

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- 1) ภูมิใจที่ได้ส่งต่อองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์จริง ถ่ายทอดสู่เกษตรกรที่สนใจ จนสามารถนำความรู้ที่ได้ปรับใช้ในแปลงของตนเอง เห็นผลลัพธ์ทั้งในด้านผลผลิตและรายได้
- 2) ภูมิใจที่ได้เป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ สร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนและเกษตรกรให้เห็นว่า การเกษตรสามารถเลี้ยงชีพได้อย่างมั่นคง มีศักดิ์ศรี และมีคุณค่าในตัวเอง มีความภูมิใจในอาชีพการเกษตร สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 3) ภูมิใจที่ศูนย์เรียนรู้ฯ สามารถเป็นที่พึ่งให้กับชุมชน ในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร
- 4) ภูมิใจที่ได้มีส่วนขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ และเป็นกระบอกเสียงสะท้อนปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่สู่เวทีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- 1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
 - เป็นผู้นำชุมชน เป็นประธานกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
 - ประธาน ศพก.ระดับอำเภอ รองประธานศพก.ระดับจังหวัด
- 2) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม
 - เสียสละเวลาและแรงกายเพื่อชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมของศพก. ทั้งการจัดอบรม จัดเวทีเรียนรู้ การสาธิตเทคโนโลยีต่างๆ
 - เสียสละทรัพยากรส่วนตัว เช่น พื้นที่ในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ พื้นที่ในการจัดทำแปลงเรียนรู้ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกษตรกรได้เข้ามาเรียนรู้
 - เสียสละผลประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของชุมชน ในการอำนวยความสะดวก การประสานงาน การจัดหาปัจจัยการผลิต การถ่ายทอดความรู้ การรับฟังปัญหาและแก้ไขปัญหา ให้กับเกษตรกร

5. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“มองการณ์ไกล ใจมุ่งมั่น สร้างสรรค์พัฒนา กล้าคิดกล้าทำ นำความเจริญสู่ครอบครัวและสังคม”

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียนผู้

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

สำนักงานเกษตรอำเภอวาปีปทุม

นางสาวสุวิทย์ เคนหงษ์ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นายพิชิต ปะการะสังข์ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาวอมรศรี ไชยวงษ์ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางพัชัญชนันธุ์ พลสิทธิ์ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ และ Focus Group

3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

เกษตรกรต้นแบบมีภารกิจมาก ทำให้มีเวลาค่อนข้างจำกัดในการให้ข้อมูล

*** **หมายเหตุ** 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และ ศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และ ศพก. เครือข่าย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) (แผนราย ศพก.)

อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายเฉลิมศักดิ์ มาแก้ว สินค้าหลัก ข้าว

จุดเด่น 1. การผลิตข้าวฮางอก 2. การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ 3. การลดต้นทุนการผลิตข้าว

[illegible]

[illegible]

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ	
				ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68		
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน	-	-	720														
6.1 การรายงานความก้าวหน้า	12	ครั้ง	-	←												→	ทุกวันที่ 25 ของเดือน
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน													←	→			